

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 18.12.2006 63. vuosikerta Numero 4 Sivu 6

Syysmansikka kasvaa Pohjois-Suomessa

Oiva Nissinen ja Alpo Heinonen, MTT

Lapissa mansikasta on tullut suosituin puutarhamarja. Loppukesällä kypsyvä sato jatkaa mansikka-aikaa sopivasti. Lapin syysmansikalle on kysyntää, joten tuotantoa kehitetään uudella viljelytekniikalla ja talvenkestävillä lajikkeilla.

Mansikka on yksi pohjoisen mahdollinen erikoiskasvi. Lapissa mansikan viljelykulttuuri on kuitenkin vielä nuorta. Viljely lisääntyy varovaisesti, sillä riskejä ei haluta ottaa. Pieneltä viljelyalalta myytävää on riittänyt vain paikallisesti, vaikka kysyntää Lapin syysmansikalle olisi muuallakin. Markkinoiden laajentaminen edellyttää mansikanviljelyn tehostamista, lisäinvestointeja ja suurempia mansikkamääriä.

Oikea lajike takaa sadon

Hyvissä kasvuoloissa satoiset mansikkalajikkeet tuottavat Pohjois-Suomessakin suuret sadot. Monet nykyisistä kauppalajikkeista kärsivät kuitenkin herkästi talvesta ja sadot saattavat vaihdella suuresti vuosittain.

Vuosina 2002 - 2005 MTT Rovaniemen kokeissa satoisin lajike on ollut kanadalainen Oka, joka on tuottanut marjoja 152 kg/aari. Hyvin menestyviä ja tasaisia sadontuottajia ovat olleet myös Jonsok, Polka ja Kulkuri: 107, 139 ja 106 kg/aari. Tähän saakka Jonsok on ollut viljelyvarmin lajike Lapissa. Sen ongelmana ovat suhteellisen pienet sadot ja pienet marjat. Lajike on saamassa haastajikseen kotimaisia uusia jalosteita.

Rovaniemellä mansikat alkavat kypsyä tehoisan lämpötilasumman ylittäessä 550 astetta. Tämän jälkeen sadon kehittymiseen vaikuttavat lämpötilan lisäksi aurinkoisuus ja maaperän kosteus. Pohjoisessa mansikan satokausi kestää kuukauden, heinäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin.

Jonsok on lajikkeista aikaisin, ja sen marjojen poimintahuippu on heinäkuun lopulla. Kulkurin marjat kypsyvät tasaiseen tahtiin heinäkuun viimeisellä ja elokuun kahdella ensimmäisellä viikolla. Polka on näiden kahden lajikkeen välimuoto.

Mansikkapaikka perustettava huolella

Sopiva mansikkapaikka on loivasti viettävä rinnepelto, jossa ei ole vesilammikoita kerääviä painanteita. Hikevät, multavat moreeni- ja hietamaat ovat hyviä. Rikkakasvit ovat suuri riesa myös mansikkamaalla. Niinpä viljelmän perustaminen tulisi suunnitella ajoissa. Monivuotiset rikkakasvit hävitetään alueelta jo edellisenä vuonna joko kemiallisella tai mekaanisella kesannoinnilla.

Vesi tihkuu letkuista

MTT Piikkiössä kehitettyä mansikan viljelytekniikkaa on testattu Rovaniemellä.

Uusi tarkennettu viljelytekniikka perustuu terveisiin taimiin, kevätistutukseen, korkeintaan 2 - 3 satovuoden ikäisiin kasvustoihin, tarpeenmukaiseen tihkukasteluun, ravinteiden kulutuksen seurantaan sekä tarkoin ajoitettuun ja mitoitettuun lannoitukseen kasvukaudella. Talviharson käyttö sekä sääennusteisiin ja tensiometrimittauksiin perustuva tihkukastelu yhdistettynä liuoslannoitukseen ovat eteläsuomalaisissa tutkimuksissa suurentaneet satoja selvästi.

Tihkuletkujen avulla vesi ohjataan suoraan kasvin juurien ulottuville. Tihkukastelumenetelmässä on käytetty suhteellisen tiheää paririvi-istutusta, joka käytännössä pienentää myös kastelulaitteistosta aiheutuvia kustannuksia. Eniten vettä kuluu satoaikana, 2 - 4 litraa kasvia kohti viikossa. Kasteluverkoston kautta kasveille annetaan liuoslannoitusta tarpeen mukaan. Typpeä tarvitaan keväällä kasvua varten vain vähän, mutta marjojen kehittyessä tarve kasvaa. Talviharso parantaa mansikan talvehtimistä etenkin silloin, kun on vähän lunta ja kovia pakkasia.

Alpo Heinonen

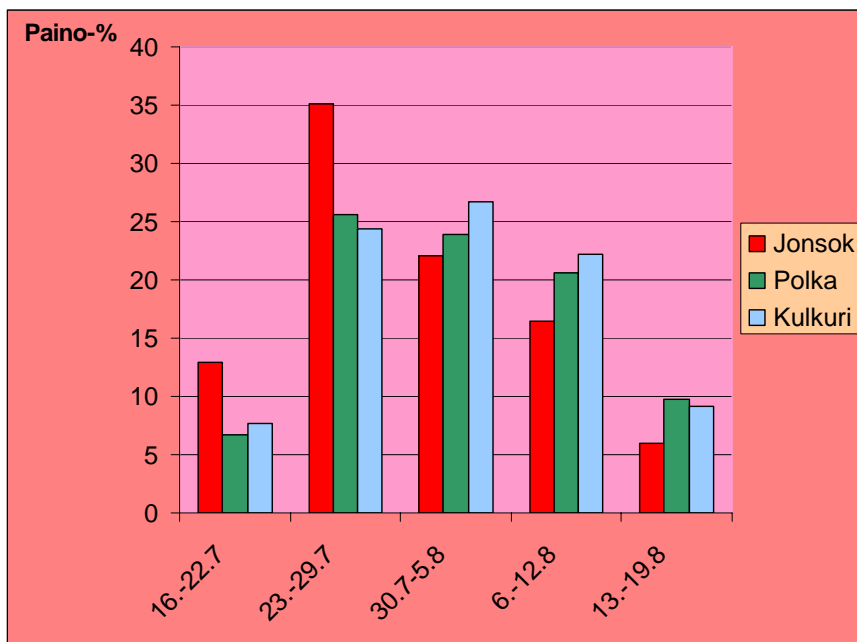
Lapin mansikalle riittää kysyntää, joten tuottajia tarvitaan lisää.

Taimesta mansikkakin kasvaa

Keväällä istutettavat ja valmiita kukka-aiheita sisältävät satotaimet toimivat Lapissakin. Avojuuriset odotuspetitaimet sen sijaan ovat tuottaneet istutuskesänä pienempiä satoja kuin kennotaimet. Lapissa runsas kevätkesteus hidastaa kasvustojen kuivumista alkukesällä. Kastelua tarvitaan vasta kesäkuun lopussa. Marjojen muodostumisen aikaan myös haihtuminen on Lapissa vähäisempää kuin Etelä-Suomessa. Näin ollen kastelun tarve ja hyöty on vaihdellut eri vuosina.

Mansikan kukka-aiheet valmistuvat jo syksyllä, ja ovat näin valmiina odottamassa seuraavaa satokesää. Lapin olosuhteissa kukka-aiheet valmistuvat verraten myöhään ja niiden kehitys jatkuu niin pitkälle lokakuuhun kuin säät vain sallivat. Lapissa talviharson voi levittää syys - lokakuun vaihteessa, jolloin sää on viilentynyt ja kasvu pysähtynyt. Harso saa olla kasvuston päällä keväeseen saakka. Se auttaa kukka-aiheiden kehittymistä ja suojaa niitä syksyn pakkasilta. Useimmat lajikkeet tuottavat talviharson ansiosta merkittävästi suurempia satoja kuin ilman sitä.

Lisätietoja: alpo.heinonen@mtt.fi
puh. (016) 331 1600

Mansikan sadonkorjuuaika ja painoprosentti MTT Rovaniemellä vuosina 2002 - 2005.